

Незавершеність процесу формування етнічної ідентичності є головною причиною неуспішності політичної мобілізації словацьких ромів. Етнічна ідентичність ромів досить невиразна. Складність полягає в тому, що самі роми не асоціюють себе із певною етнічною групою, а ідентифікують себе передусім із родиною, кастою чи іншими соціальними групами, до яких належать.

Значна частина національних меншин перебуває на етапі асиміляції, серед них зокрема русини та українці. Особливо негативний вплив на стан і розвиток українців Словаччини, окрім проблем, пов'язаних із фінансовою підтримкою життєдіяльності їх громад, справляє обмеженість культурних та особистісних зв'язків із Україною, брак системної підтримки з боку української держави та осередків громадянського суспільства. Задля покращення становища української та русинської меншин, з метою розвитку співпраці зі Словаччиною, а також заради поширення інформації про нашу державу, пропонується розробити і запровадити, фінансовані Україною, довгострокові грантові програми для наукових досліджень, культурних обмінів, здійснення інших проєктів, спрямованих на встановлення зв'язків між представниками неурядових громадських організацій. Словацькі євроінтеграційні досягнення, так само як прорахунки та здобутки етнонаціональної політики можуть слугувати орієнтиром для України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Лазар Н.В. Етнічні меншини посткомуністичної Словаччини // Етнополітика і етнополітологія країн Центральної та Східної Європи. Політологічні та соціологічні студії. – Чернівці: Рута, 2005 – Т.3. – С. 356–364.
2. Клайзнер А.М. Сегментація української меншини у країнах Центрально-Східної Європи (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія). // Стратегічні пріоритети. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2007. – № 4(5). – С. 103-109.
3. Месежников Г. Словаччина й Угорщина – союзники, що побили горщики // День. – 31 березня 2009. – № 54 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/den-planeti/slovachchina-y-ugorshchina-soyuzniki-shcho-pobili-gorshchiki>
4. Богдан П.: «Українській меншині Словаччини завдано найбільшого удару за останні 15 років» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Society/30587>
5. Туник М.О. «Національна меншина»: підходи до визначення // Збірник наукових праць «Політологічні студії». – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – Випуск 1. – С. 161-167.
6. Obyvateľstvo SR podľa národnosti – sčítanie 2011, 2001, 1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.statistics.sk/files/tab-10.pdf>
7. Головна політична тема в Словаччині... – Угорщина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.wz.lviv.ua/articles/90664>
8. Месежников Г. Словаччина й Угорщина – союзники, що побили горщики // День. – 31 березня 2009. – № 54 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/den-planeti/slovachchina-y-ugorshchina-soyuzniki-shcho-pobili-gorshchiki>
9. Všetky doterajšie zmeny a novelizácie zákona o štátnom jazyku [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.culture.gov.sk/vdoc/194/zmeny-a-novelizacie-zakona-o-statnom-jazyku-lac.html>
10. Головна політична тема в Словаччині... – Угорщина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.wz.lviv.ua/articles/90664>
11. Obyvateľstvo SR podľa národnosti – sčítanie 2011, 2001, 1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.statistics.sk/files/tab-10.pdf>
12. За бідного рома / словака замовте слово [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroatlantica.info/index.php?id=2841>
13. Obyvateľstvo SR podľa národnosti – sčítanie 2011, 2001, 1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.statistics.sk/files/tab-10.pdf>
14. Клайзнер А.М. Сегментація української меншини у країнах Центрально-Східної Європи (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія). // Стратегічні пріоритети. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2007. – № 4(5). – С. 103-109.
15. Лазар Н.В. Етнічні меншини посткомуністичної Словаччини // Етнополітика і етнополітологія країн Центральної та Східної Європи. Політологічні та соціологічні студії. – Чернівці: Рута, 2005 – Т.3. – С. 356–364.
16. Богдан П.: «Українській меншині Словаччини завдано найбільшого удару за останні 15 років» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Society/30587>
17. Українська меншина Словаччини перед зникненням? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://collaboration.org.ua/ukrajinska-menshyuna-slovachchynu-pered-znyknennyam/>

УДК 327:297 (44)

Н. В. Малиновська

ДО ПИТАННЯ ПРО ІСЛАМСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ

Малиновська Н.В. – аспірантка Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

У статті розглянуто умови формування та основні аспекти ісламського вектору зовнішньої політики Франції. Проаналізовано вплив мусульманської діаспори, французької внутрішньої політики та міжнародних процесів на ісламську політику Франції.

Ключові слова: іслам, мусульманська діаспора, іммігранти, Франція, зовнішня політика, внутрішня політика.

Н. В. Малиновская. К вопросу об исламском векторе внешней политики Франции. В статье рассмотрены условия формирования и основные аспекты исламского вектора внешней политики Франции. Проанализировано влияние мусульманской диаспоры, французской внутренней политики и международных процессов на исламскую политику Франции.

Ключевые слова: ислам, мусульманская диаспора, иммигранты, Франция, внешняя политика, внутренняя политика.

N. V. Malynovska. On the question of Islamic vector of French foreign policy. The article discusses the conditions of formation and the main aspects of Islamic vector of foreign policy France. It also considered the influence of the Muslim diaspora, the French domestic politics and international processes on Islamic politics in France.

Key words: Islam, Muslim diaspora, immigrant, France, foreign policy, domestic policy.

Постановка наукової проблеми та її значення. Протягом останніх десятиліть у країнах Північної Африки і мусульманського світу в цілому відбулися великі соціально-політичні події, які привернули увагу всієї світової спільноти. Відтак розпочався новий етап взаємовідносин між так званими державами європейської цивілізації та мусульманським світом. Особливо гостро це питання постає перед Францією, позаяк ісламський фактор має вплив на її внутрішню та зовнішню політику.

Аналіз останніх досліджень. Незважаючи на те, що Франція відіграє помітну роль у міжнародних відносинах, на що впливає стратегія її зовнішньої політики, а стосунки з мусульманськими державами займають одне з найважливіших місць у міжнародному співробітництві, дана тема ще не достатньо вивчена. У використаних дослідженнях переважно вивчаються питання ісламу у європейських державах і досить рідко конкретизується вивчення на конкретній державі. Варто відмітити наукові напрацювання О.Кудрявцева [4], О.Трофимової [7], А.Понамарьової [5]. Значно більше досліджена внутрішня

політика Франції щодо іммігрантів-мусульман і майже зовсім не розглядається її вплив на зовнішньополітичну діяльність Франції.

Аналізуючи стан наукового дослідження запропонованої теми у вітчизняній науці, потрібно зазначити, що мусульманська політика Франції вивчена досить поверхнево. У деяких вітчизняних напрацюваннях розглядаються соціально-економічні, культурні аспекти мусульманської діаспори, а також прояви екстремізму у Європі. Зокрема дана тематика знайшла відображення у дослідженнях А.Захарченко [1], Н.Пророченко [6]. Вагомим внеском є наукові напрацювання С.Зінько [2].

Серед загальної кількості досліджень варто виділити монографію С. Теббах «Мусульмани в ЄС: Франція», у якій проведено комплексний аналіз політики національного уряду та муніципалітетів щодо мусульманської діаспори у Франції [12].

Метою дослідження є аналіз ісламського вектору зовнішньої політики Франції, що зумовлює необхідність вирішення таких завдань: 1) охарактеризувати умови формування французької зовнішньої політики; 2) визначити основні етапи міграційної політики Франції.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. «Присутність» ісламу у Франції є свого роду феноменом, що виник порівняно нещодавно і здебільшого характерний для останніх двох десятиліть. Цей феномен стався не стільки внаслідок зростання кількості іммігрантів, скільки внаслідок змін, які відбулися у соціальному і культурному вигляді мусульманської діаспори на певному етапі історії мусульманської імміграції у Францію під впливом цілого комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів [4].

Щоб дослідити ісламську зовнішню політику Франції, необхідно розглянути умови, в яких формувалася французька зовнішня політика, фактори, що вплинули на внутрішню політику Франції і найголовніше – вплив внутрішньополітичної ситуації на ісламський вектор зовнішньої політики Франції на сучасному етапі.

Починаючи з 1962 р. після надання суверенітету своїм колоніям у Північній Африці, Франція досить вдало почала проводити нову африканську політику. Дослідники виділяють кілька найбільш важливих характеристик цієї політики. Проаналізуємо основні з них.

По-перше, збереження середовища впливу. Під час протистояння між СРСР та США, президент Франції Шарль де Голль відвів Франції роль посередника між США і НАТО з однієї сторони та СРСР і Варшавським договором з іншої. Відтак, Франції вдалося зберегти свій вплив на колишні африканські колонії і ні СРСР, ні США не могли витіснити її із займаної позиції.

По-друге, забезпечення внутрішньої та зовнішньої безпеки. Франція запропонувала своїм колишнім колоніям договори про технічну та військову допомогу. Вони були вигідні для керівництва нових країн, позаяк таємні статті цих договорів передбачали втручання Франції у випадку внутрішньополітичних конфліктів та агресії із зовні. Відтак, це забезпечило Франції легітимну присутність у ряді африканських країн.

По-третє, контроль над державотворчим процесом. Після отримання незалежності колишніми колоніями, незрима присутність Франції залишилася у вигляді державних інститутів, законодавчої бази. Практично весь управлінський апарат, вся інтелегенція отримували освіту у вищих навчальних закладах Франції, а відповідно переймала французький досвід державного управління, який і брався за зразок.

По-четверте, введення африканського франку. Одним з найбільших здобутків Франції у зовнішній політиці є введення африканського франку, прив'язаного до французького франку. Таким чином, це дозволяло їй здійснювати контроль над фінансово-економічною діяльністю африканських країн та впливати на всі процеси, що відбувалися на теренах колишньої імперії [8].

Розглядаючи структуру формування зовнішньої політики Франції, відмітимо ряд *негативних тенденцій*, що позначаються на зовнішній політиці Франції, відсутності єдиного центру прийняття рішення та формування цілісності у зовнішньополітичній стратегії.

Відтак, система відомств у Франції, що займаються розробкою і проведенням африканської політики містить:

- апарат президента республіки;
- кабінет прем'єр-міністра;
- міністр закордонних справ;
- міністр-делегат з питань співробітництва;
- держсекретар з питань франкофонії;
- казначейське управління міністерства фінансів;
- французька каса розвитку; міністерство внутрішніх справ;
- генеральний штаб збройних сил;
- генеральна дирекція зовнішньої безпеки.

Крім того, ряд рішень приймаються на міжвідомчих зустрічах і засіданнях кризових ланок. Для цього був створений міжміністерський комітет з питань співробітництва. Оскільки у формуванні африканської зовнішньої політики беруть участь французькі ділові кола, головним робочим органом є міністерство співробітництва, створене у 1960 р. Протягом останніх років простежується тенденція щодо збільшення кількості центрів, які займаються африканською політикою з метою ведення «багатополюсної» і «різнорівневої» політики в Африці [8]. Проте вона не завжди зберігає цілісність і негативно впливає на імідж Франції.

Відсутність єдиного центру прийняття рішень у здійсненні африканської політики Франції має, на наш погляд, негативний характер, оскільки наявність близько десятка різних відомств відображається на процесі вироблення й прийняття рішень не кращим чином. Ускладнюють становище міжвідомчі суперечки, конкуренція між чиновниками, які визначають французьку африканську політику [3].

Таким чином, за останні півстоліття перед Францією постали не прості завдання. Їй потрібно було від колоніальної імперії, з багатими на остродні ресурси колоніями, стати демократичною республікою та вести міжнародну співпрацю на засадах партнерства та рівності. Справа полягала не тільки у зовнішньополітичній стратегії, але і в свідомості кожного окремого француза. Франція мала знайти своє місце у міжнародній політиці. Зважаючи на особисті амбіції, вона прагнула займати передову позицію, цьому на заваді стояло послаблення колишньої економічної могутності, звуження ринку збуту та території свого впливу.

Крім того, надання суверенітету країнам Північної Африки мало ще один позитивний аспект. Франції вдалося розширити вектори співпраці з ісламськими країнами, а відтак її арабо-ісламська політика значно розширилася й позитивно вплинула на міжнародну співпрацю з мусульманським світом загалом.

Іншим важливим процесом у виробленні зовнішньої ісламської політики Франції стала французька внутрішня політика під впливом мусульманської діаспори Франції. Перетин Франції та ісламу можна відслідкувати протягом всієї історії країни, починаючи з VIII ст. Проте зародження політичного ісламу у Франції розпочинається з першої половини Франції. У той час французи відчували не загрозу зі сторони мусульман, а скоріше вдячність за їхню участь у Першій світовій війні. На знак подяки, за ініціативи та на кошти французького уряду, була побудована Соборна мечеть в Парижі. Загострення відносин між французами та мусульманами, стрімке і неконтрольоване владою збільшення іммігрантів-мусульман, розпочалося через півстоліття, починаючи з 70-х рр. XX ст. Крім того, на динаміку міграційних потоків здійснювали вплив події на зовнішньополітичній арені. Відтак, Анастасія Понамарева виділяє шість етапів у розвитку мусульманських громад Франції від початку 1970-х рр. до кінця 1990-х рр.

I етап (початок – середина 1970-х рр.) – французькі мусульмани не проявляли схильності до релігійного самоствердження. У відмові від ісламської ідентичності французи-мусульмани бачили запоруку успішної інтеграції у французьке суспільство. Паралельно на зовнішньополітичній арені політичний іслам ще не мав міцних позицій, а в країнах Сходу соціальний процес знаходив вираження у марксизмі й світському націоналізмі.

II етап (1973 – до кінця 1980-х рр.) – економічна криза, що спричинила падіння виробництва, а відтак це змусило уряд прийняти рішення щодо припинення ввезення іноземної робочої сили у Францію. Замість очікуваного припинення економічної імміграції, кількість мігрантів збільшилася у півтора рази. Пояснити це явище можна тим, що іммігранти боялися втратити можливість повернутися до Франції і залишилися, як тимчасові робітники. Це стало причиною наступної проблеми – воз'єднання сімей. У другій половині 1970-х рр. воз'єднання сімей мігрантів набуло масового характеру, а відчуття приналежності до ісламу стало для іммігрантів більш важливим, ніж усвідомлення початкової національної приналежності, соціального статусу.

III етап (на згині 1970–1980-х рр.) – мусульманське питання стало внутрішньою справою Європи. У 1979 р. в Ірані відбулася Ісламська революція. Вона суттєво вплинула на французьких мусульман, позаяк серед іранських, іракських і ліванських студентів-шіїтів виникли дві конкуруючі течії: одні вбачали загальноісламський характер в Іранській революції, інші сприймали її як суто шіїтську. На зовнішньополітичному фоні розгорталася війна в Лівані, під час якої захопили в полон французьких громадян. Все це негативно позначилося на сприйнятті ісламу, як загрози для існування французького суспільства.

IV етап (1980-ті рр.) – період прогресивного офранцуження ісламу. Про себе, як про мусульман, все частіше почали заявляти харкі й бери – діти магрібських мігрантів, які народилися у Франції. Повернення до ісламу компенсувало їм неспроможність інтегруватися у французьке суспільство. Завдяки проповідям Джамаат ат-таблїг близько 30 тис. корінних французів прийняли іслам.

V етап (кінець 1980-х рр.) – відбулося перетворення ісламу у другу релігію Франції. В країні була сформована розвинута ісламська інфраструктура у вигляді мечетей, релігійних асоціацій, ісламських м'ясних крамниць та книжкових магазинів, мусульманських кладовищ. Разом з тим, майже одночасно серед французьких мусульман відбувся сплеск ісламського фундаменталізму, який був спровокований військовим переворотом в Алжирі та заборонаю Фронту ісламського спасіння. Для Франції гостро постало питання про статус ісламу в державі. Також у цей період розпочинається активна дискусія щодо носіння мусульманської хустки.

VI етап (середина 1990-х рр.) – набирає обертів релігійний екстремізм. В 1994–1996 рр. у Франції відбулося ряд терактів, організованих ісламськими радикалами. У відповідь на це – зросла ворожість французької громадської думки щодо ісламу. Задля врегулювання ситуації, ректор мечеті Ларбі Кешат у лютому 1997 р. на площі Сталінград в Парижі закликав мусульман і французів до взаєморозуміння, натомість це стало причиною бомбистської атаки його храму [5].

Зважаючи на стрімкий ріст активізації мусульманської діаспори та її участь у громадсько-політичному житті Франції, ми можемо виділити наступні два етапи у розвитку мусульманської громади у Франції.

VII етап (2001 – 2011 рр.) – націоналістичні тенденції у внутрішній та зовнішній політиці Франції. Французький парламент прийняв ряд законів, які забороняють носити релігійний одяг та релігійні символи у навчальних закладах середньої школи (2004 р.), купатися в басейнах у мусульманському одязі (2009 р.) та з'являтися в мусульманському одязі у громадських місцях (2011 р.) [7], [10].

Перед тим носити нікаб та хіджаб у громадських місцях заборонили в Бельгії. Активні дискусії щодо заборони носіння паранджі відбуваються в Іспанії, Італії, Нідерландах, Данії. Відомі європейські видання публікують карикатури на ісламського пророка Мухаммеда, що спричинило акції протестів на вулицях Франції, Австрії [9].

У відповідь на карикатури, в ОАЕ, Саудівській Аравії, Кувейті та інших країнах закликали населення бойкотувати датські товари. Відмінялися ділові зустрічі з датськими імпортерами. Лівія та Саудівська Аравія відкликали своїх послів з Копенгагена. Свої обурення висловили послы Пакистану, Ірану, Боснії і Герцеговини, Індонезії, а також глави арабських держав заявили, що глибоко ображені газетними публікаціями. Відбулося показове спалення державних прапорів європейських держав біля їхніх посольств в країнах Сходу. Крім того, після теракту 11 вересня 2001 в Нью-Йорку, в Європі зростає рівень екстремізму. У 2002 р. був вбитий нідерландський політик Пім Фортайн, який виступав з антимусульманськими лозунгами, а у 2004 р. – нідерландський режисер Тео ван Гог, автор антиісламського фільму «Покірність». Сукупність цих факторів ускладнили відносини французів та мусульман [9].

VIII етап (від 2011 р.) – згорання політики мультикультуралізму. 10 лютого 2011 р. французький президент Ніколя Саркозі офіційно заявив про «провал» політики мультикультуралізму та висловив бачення Франції, як світської держави: «У нас світська країна, молитва нікого не бентежить, але ми не хочемо показного відправлення релігійних обрядів на вулиці». Від політики мультикультуралізму офіційно відмовилися Німеччина та Великобританія [3].

У 2010-2011 рр. у Північній Африці та на Близькому Сході відбулася «Арабська весна» – масові виступи проти чинної влади та заклики до проведення реформ у мусульманських країнах. Акції протесту не завжди носили мирний характер і в пошуках спокою та кращого життя мусульмани залишали свої домівки, а відтак європейські країни зіштовхнулися з новою хвилею нелегальної міграції.

Відтак, політика асиміляції у Франції залишається до кінця невирішеним питанням, оскільки, досить складно оцінити її результати і чи були вони насправді. Основним недоліком все ж залишається відсутність одностайності та послідовності у

діях французького керівництва. Впроваджуючи інтеграційну політику, французька влада паралельно боролася з ісламом, вони визнавали мусульманську діаспору як частину суспільства, але прагнули витіснити іслам із громадських місць та навчальних закладів, залишивши його тільки під дахом мусульманського дому. Крім того, політика асиміляції не мала міцного базису, на який би вона могла опиратися і постійно зазнавала коливань під впливом зовнішньополітичних процесів. Чи не єдиним правильним рішенням Н.Саркозі було публічне визнання поразки політики мультикультуралізму. Проте, питання місця ісламу та мусульман у Франції і надалі залишається відкритим для французького суспільства.

Висновки. Розглянувши ключові позиції ісламського вектору політики Франції можна, по-перше, стверджувати, що формування зовнішньої політики Франції має ряд особливостей. З 1960-х рр. Франція де-юре надала своїм колоніям суверенітет, але де-факто вона прагнула зберегти свою присутність в арабських країнах. Політика Франції була спрямована на те, щоб зберегти свою валюту, мову і традиції державного управління на території колишніх колоній. За більш як півстоліття Франції не вдалося виробити єдиний зовнішньополітичний курс, що призвело до «багато повноності» та розпорощення сил.

По-друге, мусульманська діаспора Франції постійно зростає, внаслідок пропагування французької мови та культури на територіях колишніх колоній, сприятливих умов життя у Франції, потреби у дешевій робочій силі та військових конфліктів в арабських країнах. Через нестримний потік мігрантів французька влада періодично вводила обмеження щодо іммігрантської політики. Проте це лише збільшило зростання нелегальної міграції, перед якою зусилля влади виявилися безсилими. Влада була змушена визнати недієвою багаторічну політику інтеграції мусульман у французьке суспільство.

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з комплексним аналізом ісламської політики Франції, вивченням її зовнішньополітичних пріоритетів у країнах мусульманського світу, а також визначенням впливу Франції на арабо-мусульманську політику на міждержавному та наднаціональному рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Захарченко А. Ісламський фактор у Європі: сучасний стан та перспективи розвитку проблеми / Алла Захарченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.od.ua/p/67.doc
2. Зінко С. Ю. Проблеми інтеграції мусульманських спільнот у Європі: досвід для України / Соломія Юрївна Зінко [Електронний ресурс] // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 4(9). – С. 229–240. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2008_4/31.pdf.
3. Ислам и мусульмане во Франции / Ближний Восток и современность. – М., 2011. – вып. 43. – с. 18-34 // <http://islam-today.ru/article/2673>.
4. Кудрявцев А. Мусульмане во Франции / Алексей Кудрявцев [Електронний ресурс] // Демоскоп Weekly. – 2003. – № 115–116. – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly/2003/0115/analit05.php>.
5. Понамарева А. Мусульмане Европы: прогрессирующий фактор страха / Анастасия Понамарева [Електронний ресурс] // Демоскоп Weekly. – 2008. – № 351–352. – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly/2008/0351/analit03.php>.
6. Пророченко Н. Мусульманські общини в Європі / Наталя Пророченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pritsak-center.com/book/Issue_4-5/24_Porochenko.doc.
7. Трофимова О. Мусульмане и ислам в западной Европе / Ольга Трофимова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.demoscope.ru/weekly/2012/0501/analit02.php>.
8. Франция и Африка [Електронний ресурс] / из страницы "Франция" Гео-2000 Да Ру. – Режим доступу: <http://africana.ru/biblio/world/France.htm>.
9. Herding M. Muslims in European Politics / Maruta Herding [Електронний ресурс] // News and Analysis on Islam in Europe and North America <http://www.euro-islam.info/key-issues/political-representation>.
10. Sebatian E. Islam in France / Elizabeth Sebatian [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euro-islam.info/country-profiles/france>.
11. Tebbakh S. Muslims in the EU – Cities Report: France / Sonia Tebbakh [Електронний ресурс] // Preliminary research report and literature survey, 2007. – 100 p. – Режим доступу: http://www.soros.org/initiatives/home/articles_publications/publications/museucities_20080101/museucitiesfra_20080101.pdf.

УДК 323

Е. В. Мамонтова

СТРУКТУРАЛІЗМ ТА ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ ПРО СИМВОЛИ ЯК РЕСУРС ВЛАДИ

Мамонтова Елла Вікторівна – доктор політичних наук, професор кафедри регіональної політики та публічного адміністрування Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

Аналізуються здобутки ведучих представників структуралізму та пост структуралізму у дослідженні символу як інструменту політико-управлінських практик. Обґрунтовується теза про те, що саме з подачі даних наукових течій у сучасному політологічному дискурсі політика набуває ознака автономної реальності, керованою символами, де символ є знаком дискурсу, а символічне виступає первинним по відношенню до реального..

Ключові слова: символ, міф, мова, влада, структуралізм, пост структуралізм.

Е. В. Мамонтова . Структуралізм и постструктуралізм про символ как ресурс власти.

Анализируются наработки ведущих представителей структурализма и постструктурализма в исследовании символа как инструмента политико-управленческих практик. Аргументируется тезис о том, что именно с подачи подачи данных научных направлений в современном политологическом дискурсе политика обретает характеристику автономной реальности, управляемой символами, где символ есть знаком дискурса, а символическое выступает первичным по отношению к реальному.

Ключевые слова: символ, миф, язык, власть, структурализм, постструктурализм.

Ella Mamontova. Structuralism and poststructuralism about a symbol as a resources of authority.

The developments of lead representatives of structuralism and post structuralism in study of symbol as an instrument of political-administrative practices are analyzed. Is argued the thesis that it is just with the presentation of these scientific schools in modern political science discourse the politics acquired the characterization of autonomous reality, which is controlled by the symbols, where symbol is a sign of discourse, and symbolic acts as the primary with respect to the real.

Keywords: symbol, myth, language, authority, structuralism and poststructuralism.

Як свідчить історія, символи завжди використовувалися при необхідності продемонструвати силу єдності та згуртованості соціальної групи. У концентрованому вигляді вони репрезентують колективні уявлення та водночас переконливим для колективу образом вказують на іншу (сакральну) реальність. Інакше кажучи, символи не віддзеркалюють